

สตรีนิยมกับอุดมการณ์รักชาติใน "หญิงสาวชาวสำเพ็ง"

จิตหทัย ปุยะติ

สาขาวิชาภาษาจีนและการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อุบลราชธานี 34190

อีเมลล์: bungko@hotmail.com

บทคัดย่อ: บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทของสตรีจีนยุคใหม่ในนวนิยายเรื่อง "หญิงสาวชาวสำเพ็ง" ของเจินตง นักเขียนชาวไทยเชื้อสายจีน โดยใช้กรอบแนวคิดสตรีนิยมและบริบททางสังคมการเมืองในยุคสมัยนั้นเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าสตรีจีนยุคใหม่ในนวนิยายเรื่องดังกล่าว มีบทบาทในการเป็นผู้ปลดแอกชั้นนำสตรีจีนยุคเก่าสู่เสรีภาพในความรักและบทบาทของการเป็นผู้วิพากษ์และชี้ทางแก่สาวสังคมสมัยใหม่ผู้ตกเป็นทาสกระแสนิยม ซึ่งชัยชนะของสตรีจีนยุคใหม่เหนืออำนาจปิตาธิปไตยและกระแสนิยม มีนัยสัมพันธ์กับชัยชนะของการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน นวนิยายเรื่องนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนออุดมการณ์รักชาติผ่านการประกอบสร้างตัวละครเอกหญิงซึ่งมีลักษณะความเป็นสตรีนิยม โดยลักษณะดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากขบวนการรักชาติ 4 พฤษภาคม ซึ่งมีสายสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับวรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย

คำสำคัญ: หญิงสาวชาวสำเพ็ง; สตรีนิยม; อุดมการณ์รักชาติ; ปิตาธิปไตย; ทุนนิยม;
ขบวนการรักชาติ 4 พฤษภาคม

Feminism and Patriotism in “Sam Peng Lady”

Chidhathai Puyati

Chinese and Communication Program, Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University,

Ubon Ratchathani, 34190, Thailand

Email: bungko@hotmail.com

Abstract: This article aims to investigate roles of Chinese female with modern perspective in a novel named “Sam Peng Lady” by Cheng Ding, a Thai of Chinese descent. The analytical framework was based on feminism in political contexts. Findings revealed Chinese Female with modern perspective in the novel took roles for liberating Chinese female with traditional perspective for freedom of love and taking roles as a judge and a director for modern female, slave of capitalism tendency. The victory of Chinese female with modern perspective over patriarchy and capitalism tendency might be related to the victory of establishment of the People's Republic of China (PRC). The novel objects to present patriotism through the main female character with feminism perspectives influenced by May Forth Movement which had deep relationship with overseas Chinese literature in Thailand.

Keywords: Sam Peng lady; feminism; patriotism; patriarchy; capitalism; may fourth movement

以“女性主义”与“爱国主义”视角解读 《三聘姑娘》

许爱联

泰国吴汶府乌汶大学文学院中文系，34190，泰国

电子邮箱: bungko@hotmail.com

摘要：《三聘姑娘》是泰国华裔作家陈竹的著名小说，初次发表于 1954 年，小说描绘的是五十年代泰国华人的社会生活画面。本文从“女性主义”的视角，以当时政治社会背景为研究框架，对小说中受新中国进步思想影响的女性角色进行探讨。研究发现，小说中的中国新女性起着如下重要作用：解放与引导中国旧式女性走上自由恋爱道路，对成为资本主义奴隶的女性给予犀利的批判，并引导她走上正路。新中国女性对男权观念与资本主义的胜利标志着新中国成立的胜利，作家通过塑造带有“女性主义”色彩的女性人物弘扬爱国主义精神。这种手法是深受与泰华文学一脉相承的五四运动的影响。

关键词：《三聘姑娘》；女性主义；爱国主义；男权观念；资本主义；五四运动

บทนำ

“หญิงสาวชาวสำเพ็ง” 《三聘姑娘》 เป็นผลงานนวนิยายของเฉินตง (陈仞) นามปากกาของ หลินชิง (林青) นักเขียนชาวไทยเชื้อสายจีน ตีพิมพ์ครั้งแรกในวารสาร *บ้านตัวเหิน* ¹ 《半岛文艺》 ฉบับที่ 25 พ.ศ. 2497 ได้รับยกย่องว่าเป็น “ภาพสะท้อนของสังคมไทยในคริสต์ทศวรรษที่ 50”¹ นวนิยายได้เล่าเรื่องราวของหญิงสาวชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในย่านสำเพ็ง ซึ่งเป็น “พื้นที่” ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นจีนในบริบทสังคมไทย ประเด็นสำคัญในเรื่องคือการวิพากษ์การจำกัดสิทธิเสรีภาพในเรื่องความรักและการแต่งงานของหญิงไทยเชื้อสายจีน โดยอำนาจบิดาธิปไตยในครอบครัวแบบศักดินาจีน รวมถึงการต่อต้านกระแสทุนนิยมตะวันตกที่ไหลบ่าเข้ามาในสังคมไทยในยุคนั้น อันเป็นมูลเหตุสำคัญของการทำลายอัตลักษณ์ความเป็นจีนที่ดำรงอยู่มาช้านานในสังคมชาวไทยเชื้อสายจีน

ในประวัติศาสตร์วรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย (泰华文学) “หญิงสาวชาวสำเพ็ง” ได้รับยกย่องว่าเป็น 1 ใน 5 นวนิยายยอดเยี่ยมแห่งยุคทองของนวนิยาย คือตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ถึงกลางคริสต์ทศวรรษที่ 60 (ประมาณ พ.ศ. 2488-2508)² เมื่อพิจารณาจากโครงเรื่องและการประกอบสร้างตัวละครเอกแล้วพบว่า “หญิงสาวชาวสำเพ็ง” มีความแตกต่างจากนวนิยายร่วมสมัยทั้ง 4 เรื่อง อันได้แก่ “เรื่องเล่าของคุณหลวง” 《一个坤銮的故事》 ของชีวเหริน (修人) “ครอบครัวเจ้าสัวเฉิง” 《座山成之家》 ของถ่านเจิน (谭真) “ชีวประวัติคุณชายถังแตก” 《破毕舍歪传》 และเยาวราชในพายุฝน 《风雨耀华力》 ซึ่งนวนิยาย 2 เรื่องหลังเป็นนวนิยายที่เรียกว่า “เจียหลงเสี่ยวซัว” 《接龙小说》 หรือนวนิยายที่มีผู้แต่งหลายคนดำเนินเรื่องต่อกันคนละตอน กล่าวได้ว่า “หญิงสาวชาว

¹ 陈贤茂. 五十年代泰华社会的一幅缩影——读《三聘姑娘》. 三聘姑娘. 福建: 鹭江出版社, 2007 年, 185 页.

² 庄钟庆《东南亚华文新文学史》, 北京: 北京人民文出版社, 2010 年第 31 页.

สำเพ็ง” มุ่งเน้นการนำเสนอบทบาทและอัตลักษณ์ของหญิงไทยเชื้อสายจีนในย่านสำเพ็ง ในขณะนั้นนวนิยายอีก 4 เรื่องได้สะท้อนให้เห็นตำนานชีวิตของคนจีนโพ้นทะเลแบบเสื้อผืนหมอนใบที่อพยพมาพึ่งพระบรมโพธิสมภารจนกระทั่งร่ำรวยกลายเป็นเจ้าสัว หรือเผยให้เห็นปมขัดแย้งอันเกิดจากค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปของครอบครัวชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งล้วนแต่เป็นเรื่องเล่าที่มีตัวละครเอกเป็น “ชายไทยเชื้อสายจีน” ทั้งสิ้น

วาทกรรม “สตรีนิยม” ได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเล่าเรื่องตลอดทั้งเรื่อง บรรยายภาคในนวนิยายจึงเข้มข้นไปด้วยการเรียกร้องและปลูกฝังให้ตระหนักถึงความเหลื่อมล้ำทางเพศ ความอยุติธรรมที่บุรุษกระทำต่อสตรี ตลอดจนการชี้แนะวิถีทางแห่งการปลดปล่อยสตรีให้หลุดพ้นจากวาทกรรมปิตาธิปไตย ที่ดำรงอยู่มาช้านานในระบบครอบครัวชาวจีน หากแต่เป็นที่น่าสังเกตว่าแนวคิดสตรีนิยมที่ปรากฏในนวนิยายมิได้เป็นไปเพียงเพื่อจะปลดปล่อยสตรีในระดับปัจเจก คือมิได้เป็นเพียงเครื่องชี้แนะสตรีสู่เสรีภาพในชีวิต หากมีความเกี่ยวพันถึงอุดมการณ์ทางการเมืองและความเป็นชาติ จึงอาจกล่าวได้ว่าแนวคิดสตรีนิยมใน “หญิงสาวชาวสำเพ็ง” ได้ทำหน้าที่เป็นทั้งเครื่องมือตอบโต้วาทกรรมปิตาธิปไตยเพื่อปลดแอกและชี้นำสตรีจีนยุคเก่าสุดสู่โลกใหม่ รวมถึงการขับเน้นบทบาทของสตรีจีนยุคใหม่ ที่มุ่งวิพากษ์และตอบโต้กระแสทุนนิยมตะวันตก ซึ่งนัยยะดังกล่าวมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับบริบททางสังคมและการเมืองในยุคสมัยนั้น

เมื่อพิจารณา “หญิงสาวชาวสำเพ็ง” ด้วยมุมมองของทฤษฎีโครงสร้าง (Structuralism) ในทัศนะของ ลูเซียง โกลด์มานน์ (Lucien Goldmann)¹ ซึ่งเห็นว่าวรรณกรรมเป็น “สัมพันธภาพเบ็ดเสร็จ” (total coherence) กล่าวคือเป็นสิ่งที่ตกผลึกมาจากทัศนะต่อโลกและชีวิตของผู้เขียน สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือนักเขียน นักเขียนอยู่ในสังคมย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมทั้งด้านวัฒนธรรมขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญาและ

¹อ้างถึงในตรีศิลป์ บุญขจร. 2542. นวนิยายกับสังคมไทย 2475-2500. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 9.

การเมือง สภาพการณ์ของปัจจัยเหล่านี้ย่อมเป็นสิ่งกำหนดโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ของเขา จะเห็นได้ว่าภาพสะท้อนในนวนิยายเรื่อง “หญิงสาวชาวสำเพ็ง” มีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับ สถานการณ์ทางการเมืองในยุคสมัยนั้น นวนิยายเรื่องนี้แต่งในปี พ.ศ. 2497 ซึ่งเป็นเวลาหลัง การสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน 5 ปี และพ.ศ. 2492-2515 นั้นเป็นช่วงเวลาที่รัฐบาล ไทยเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา ศัตรูอันดับหนึ่งของจีน รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายทางการ ทูตและการต่างประเทศหลายประการในลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีน มาตรการที่แสดงความไม่เป็นมิตรต่อจีนประการหนึ่งคือการประกาศใช้พระราชบัญญัติ ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 เพื่อควบคุมกวดขันการเคลื่อนไหวทาง การเมืองของชาวจีนในประเทศไทย¹

บทความนี้มุ่งศึกษาประเด็นเกี่ยวกับสตรีนิยม ในนวนิยายเรื่อง “หญิงสาวชาวสำเพ็ง” โดยเฉพาะบทบาทของสตรีจีนยุคใหม่ที่เรียกร้องและต่อสู้เพื่อความเสมอภาคระหว่างเพศ ปลดปล่อยสตรีเพศให้พ้นจากอำนาจปิตาธิปไตย ตลอดจนบทบาทและอุดมการณ์ทาง การเมือง ที่แสดงนัยยะถึงความรักชาติ การสรรเสริญ สดุดีต่อชัยชนะของการสถาปนาสาธารณ รัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นดินแดนมาตุภูมิ ท่ามกลางบรรยากาศทางการเมืองที่ตึงเครียดด้วย ท่าที่อันเป็นปฏิปักษ์ของรัฐบาลไทยต่อจีนคอมมิวนิสต์

¹ธานี สุขเกษม. 2525. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน : วิเคราะห์นโยบายต่างประเทศของไทยที่มีต่อ จีน พ.ศ. 2492-2515. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับที่ ๓, คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ขบวนการรักชาติ 4 พฤษภาคม สตรีนิยมและสายสัมพันธ์ทางวรรณกรรม

วรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากขบวนการรักชาติ 4 พฤษภาคม¹ ในจีนแผ่นดินใหญ่โดยมีแนวคิดสำคัญคือมุ่งโจมตีและล้มล้างระบอบความคิดแบบศักดินา แสวงหาเสรีภาพและความเสมอภาคแห่งความเป็นมนุษย์ ซึ่งสายสัมพันธ์ทางวรรณกรรมนี้ได้ปรากฏขึ้นตั้งแต่ยุคเริ่มแรกของวรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยคือช่วงขบวนการรักชาติ 4 พฤษภาคมและสืบต่อเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

อิทธิพลของวรรณกรรมยุคขบวนการรักชาติ 4 พฤษภาคมที่มีต่อวรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย ได้ปรากฏขึ้นตั้งแต่หูซื่อ (胡适) ผู้นำการเคลื่อนไหวในขบวนการวัฒนธรรมใหม่ได้ตีพิมพ์บทความเรื่อง "ข้อคิดเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิวัติวรรณกรรม" 《文学改良刍议》 ในวารสาร*เยาวชนใหม่* 《新青年》 ปีที่ 2 ฉบับที่ 5 ในวันที่ 1 มกราคม 2460 เพื่อเรียกร้องให้แวดวงวรรณกรรมจีนหันมาใช้ "ปายฮว่าเหวิน" (白话文) หรือภาษาสามัญที่ใช้ในชีวิตประจำวันแทนการใช้ "เหวินเหียนเหวิน" (文言文) หรือภาษาวรรณคดี ดังที่เคยใช้ในอดีต ข้อคิดเห็นนี้นำไปสู่ความเคลื่อนไหวในแวดวงวรรณกรรมจีน นักเขียนในยุคนั้นได้ทดลองสร้างสรรค์งานเขียนด้วยภาษาพูด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียน "ซินซือ" (新诗) หรือกวีนิพนธ์แนวใหม่ ซึ่งเป็นบทกวีที่ไร้ข้อจำกัดทางฉันทลักษณ์และใช้ภาษาสามัญในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก² ปรากฏการณ์ทางวรรณกรรมนี้ส่งผลต่อแวดวงวรรณกรรมจีน

¹ การเดินขบวนประท้วงโดยแกนนำนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยปักกิ่ง นำขบวนนักศึกษากว่า 3,000 คน จากมหาวิทยาลัย 10 กว่าแห่ง ในวันที่ 4 พฤษภาคม 2462 เพื่อแสดงพลังคัดค้านข้อตกลงในสนธิสัญญาสันติภาพปารีส ที่ลงนามโดยรัฐบาลซุนยัตเซ็น ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวทำให้จีนต้องสูญเสียพื้นที่ส่วนหนึ่งของมณฑลซานตงให้กับญี่ปุ่นตามข้อเรียกร้องของมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตร ต่อมาขบวนการดังกล่าวได้นำไปสู่การปฏิวัติวัฒนธรรมใหม่ ส่วนความเคลื่อนไหวทางด้านวรรณกรรมนั้น นักเขียนและปัญญาชนในยุค 4 พฤษภาคมได้ผลิตงานเขียนเพื่อประณามและต่อต้านวัฒนธรรมเก่าในระบอบซื่อ และเรียกร้องความเสมอภาคเกี่ยวกับเพศสภาพ และปัจเจกบุคคลภายใต้หลักการ วิทยาศาสตร์และประชาธิปไตย ขบวนการดังกล่าวเป็นรากฐานสำคัญของการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี 2492 (รานา มิเตอร์, 2554:70-71)

² 刘仲树, 张福贵, 王学谦《现代文学基础》, 北京: 北京大学出版社。2006。第 32-33 页。
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2560

โพ้นทะเลในวงกว้าง รวมถึงงานเขียนของนักเขียนชาวจีนในประเทศไทยก็ได้รับอิทธิพลในด้านรูปแบบและแนวคิดจากกระแสวรรณกรรมดังกล่าวเช่นกัน¹

แนวคิดเสรีนิยมภายใต้หลักการของวิทยาศาสตร์และประชาธิปไตยเป็นอาวุธสำคัญในการต่อสู้กับระบบความคิดแบบศักดินาที่ฝังรากลึกและเป็นภัยต่อจีนมาช้านาน และการเรียกร้องเสรีภาพในด้านเพศสภาพหรือแนวคิดสตรีนิยม ก็เป็นอีกหนึ่งกลไกที่ช่วยขับเคลื่อนให้ขบวนการปฏิวัติอันเป็นรากฐานสำคัญในการสถาปนา “จีนใหม่” เดินหน้าต่อนักคิดและผู้ว่าการเคลื่อนไหวทางสังคมในสมัยนั้นได้ออกมาเรียกร้องให้ชาวจีนหันมาตระหนักและทบทวนเกี่ยวกับมโนทัศน์ “ปิตาธิปไตย” หรือผู้ชายเป็นใหญ่ ที่ครอบงำสังคมจีนมาเป็นเวลายาวนาน

วารุณี ภูริสินสิทธิ์ได้ให้นิยามเกี่ยวกับสตรีนิยมไว้ว่า สตรีนิยมคือแนวคิดที่มุ่งวิพากษ์วิจารณ์สังคมและเรียกร้องให้มีการสร้างความเสมอภาคใหม่ระหว่างเพศต่อต้านแนวคิดที่ว่าผู้ชายอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบและผู้หญิงอยู่ในสภาพที่เป็นรอง โดยให้ความสนใจในประเด็นที่เกี่ยวกับอิสรภาพส่วนบุคคล ครอบครัว และสังคมวัฒนธรรม ในนามของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน²

มโนทัศน์ปิตาธิปไตยตามคติของขงจื้อได้ครอบงำสังคมจีนตั้งแต่สมัยโจวตะวันออก โดยขงจื้อเห็นว่าผู้ชายควรเป็นใหญ่ในบ้านเนื่องจากผู้ชายดีกว่า เหนือกว่าผู้หญิงเพราะมีความเข้มแข็งกระตือรือร้น เป็นสัญลักษณ์ของความสว่าง ในขณะที่ผู้หญิงนั้นอ่อนแอ เฉื่อยชา

¹ดูเพิ่มเติมในชิดหทัย ปุยะติ. “พัฒนาการและลักษณะเด่นของวรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย.” วารสารศิลปศาสตรมหาวิทยาลัทยอบราชธานี 7, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2554) : หน้า 77-78.

²วารุณี ภูริสินสิทธิ์. 2545. สตรีนิยม : ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ. หน้า 3-5.

เป็นสัญลักษณ์ของความมิดมน¹ ทำให้ผู้หญิงตกอยู่ในสถานภาพที่ด้อยกว่า สมาชิกครอบครัวที่อาวุโสและเป็นเพศชายจะมีอำนาจเหนือสมาชิกที่อายุน้อยและเป็นเพศหญิง² ความสัมพันธ์เชิงอำนาจอันมีรากฐานมาจากคติความเชื่อในวัฒนธรรมดั้งเดิมนี้ถูกมองว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในทัศนะของนักปฏิวัติยุค 4 พฤษภาคม ทัศนะดังกล่าวจึงสะท้อนผ่านบทประพันธ์ที่มุ่งประเด็นเกี่ยวกับการเรียกร้องสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของผู้หญิงในฐานะของมนุษย์ที่เท่าเทียมกับผู้ชาย ในวรรณกรรมยุค 4 พฤษภาคมต่อเนื่องมาถึงช่วงกลางและปลายยุควรรณกรรมจีนสมัยใหม่ (中国现代文学)³ ทั้งที่สะท้อนผ่านมุมมองของนักเขียนชายเช่นหลู่ซวี่ (鲁迅) ปาจิน (巴金) เหลาเฉ่อ (老舍) เป็นต้น หรือในมุมมองของนักเขียนหญิงเช่นตงหลิง (丁玲) จางอ้ายหลิง (张爱玲) เป็นต้น

หวังเซียวเซียว (王潇宵) ได้ศึกษาภาพลักษณ์ของสตรีในวรรณกรรมเรื่อง “บ้าน” (《家》) ของปาจินตามกรอบแนวคิดสตรีนิยม พบว่างานเขียนของปาจินได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของเอ็มมา โกลด์แมน (Emma Goldman) นักสตรีนิยมชาวรัสเซีย โดยเอ็มมาเห็นว่าในขณะที่ผู้หญิงแสวงหาเสรีภาพแห่งปัจเจกนั้น ควรจะให้ความสำคัญกับบทบาทของ “แม่” และ “เมีย” ที่ดีด้วย อิสราภาพทางเศรษฐกิจและความสุขในชีวิตสมรสคือปัจจัยสำคัญในชีวิตของผู้หญิง ดังนั้นภาพลักษณ์ของสตรีในนวนิยายเรื่อง “บ้าน” ของปาจินจึงมีคุณสมบัติทั้งสองประการ คือมีทั้งสตรียุคใหม่ที่กล้าต่อสู้เพื่อการหลุดพ้นจากระบบสังคมแบบเก่าและกุลสตรีตามชนบประเพณีโบราณที่ยึดถือหน้าที่ของการเป็น “แม่” และ “เมีย” ที่ดีอย่างเคร่งครัด⁴

แนวคิดสตรีนิยมในยุคแรกจะให้ความสำคัญกับการเรียกร้องความเสมอภาคทางเพศในฐานะของมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน มุ่งวิพากษ์ความไม่เป็นธรรมในแง่ของรากฐานทางวัฒนธรรม

¹ อดุลย์ รัตนมันเกษม. 2548. เรื่องเพศในวัฒนธรรมจีน 4,000 ปี. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ. หน้า 16.

² ณปรีดีย์ บุญวาท. “ภาพสะท้อนของระบบครอบครัวและสถานภาพสตรีจีนในงานเขียนของเฟร์ล เอส บัคปาจินและยุงซาง”.

วารสารวิชาการคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2552) : หน้า 88.

³ วรรณกรรมจีนสมัยใหม่ (中国现代文学) มีจุดเริ่มต้นจากขบวนการวัฒนธรรมใหม่ในพ.ศ. 2462 ถึงการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนใน พ.ศ. 2492

⁴ 王潇宵 《从女性主义视角分析《家》中的女性形象》，文学评论. 2011. 第 43-44 页.

แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม ความเป็นสตรีนิยมก็ถูกพิจารณาในแง่มุมที่ยึดโยงอยู่กับระบบเศรษฐกิจ โดยเฟรดเดอริกค์ เองเกิลส์ (Frederick Engels)¹ นักสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ เห็นว่าการกดขี่ที่ผู้หญิงได้รับเกิดจากระบบเศรษฐกิจของสังคมโดยรวม ไม่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์อำนาจระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย สภาพความเป็นรองของผู้หญิงเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรมชาติหรือระบบทุนนิยม เพราะเมื่อผู้ชายหรือสามีได้เป็นผู้ครอบครองทรัพย์สินเอกชน หรือปัจจัยการผลิตต่างๆ เช่น ฝูงวัว ที่ดิน ทาส ก็จะมีสถานภาพเป็นพวกกระฎุมพี (bourgeoisie) และภรรยาผู้ไม่ได้ครอบครองปัจจัยการผลิตก็จะมีสถานภาพเป็นกรรมาชน (proletariat) ทำให้เกิดการเอาเปรียบและผู้หญิงตกอยู่ในสถานภาพที่เป็นรอง เมื่อมีการสะสมทรัพย์สินเหล่านี้นักมากขึ้น ผู้ชายจึงต้องมีทายาทเพื่อสืบทอดทรัพย์สินที่ตนครอบครองอยู่ และได้สร้างระบบครอบครัวผัวเดียวเมียเดียวขึ้น เพื่อเรียกร้องความซื่อสัตย์จากภรรยา เป็นหลักประกันว่าบุตรที่เกิดมาไม่ใช่ลูกของชายอื่น โดยระบบผัวเดียวเมียเดียวนี้ถูกใช้บังคับกับฝ่ายหญิงเพียงฝ่ายเดียว ส่วนฝ่ายสามีก็ยังคงมีเมียหลายคนอยู่ และในระบบครอบครัวแบบผัวเดียวเมียเดียวนี้นเองที่ทำให้สถานะของผู้หญิงเลวร้ายมากขึ้น ทำให้เกิดเป็นปฏิกิริยาทางเพศในครอบครัวขึ้นพร้อมกับความเป็นปฏิกิริยาทางชนชั้นในสังคม

บทบาทของสตรีจีนยุคใหม่ในกระแสวัฒนธรรมจีนเก่าและทุนนิยมตะวันตก

นวนิยายเรื่อง “หญิงสาวชาวสำเพ็ง” ได้เล่าเรื่องราวของผู้หญิงสามคนซึ่งเป็นบุตรสาวของนักธุรกิจค้าฝ้าย่านสำเพ็ง คือ “เป่าจู” (宝珠) “ชีวจู” (秀珠) และ “เพย์จู” (佩珠)

¹ วารุณี ภูริสินสิทธิ์. 2545. สตรีนิยม : ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

โดยตัวละครเอกหญิงทั้งสามคนมีภาพลักษณ์และบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง เป่าจู พี่สาวคนโตคือภาพแทนของกุลสตรีจีนผู้ประพฤติตัวตามขนบประเพณีโบราณ ที่ยอมจำนนให้บิดาใช้อำนาจบิดาธิปไตยกำหนดชะตาชีวิตของตน เธอจึงมีชีวิตอยู่ด้วยความหมองเศร้าและสิ้นหวัง ภาพลักษณ์ของเป่าจูเป็นคู่ตรงข้ามกับชีวจุ น้องสาวคนรอง ที่เป็นสาวสังคมสมัยใหม่ ผู้ใช้ชีวิตอย่างเสรี ฟุ้งเฟ้อ หลงใหลในชื่อเสียงเกียรติยศและเงินตรา ตกเป็นทาสของกระแสทุนนิยมจนชีวิตลุ่มเหลว ในขณะที่ทั้งเป่าจูและชีวจุต่างก็เผชิญกับปัญหาที่ไร้ทางออกทั้งคู่ เพี้ยจู ได้ถูกประกอบสร้างให้เป็นวีรสตรี ผู้ชี้แนะและอุทิศสตรีทั้งสองคนให้พ้นจากความมืดมนสู่แสงสว่างในชีวิต ด้วยลักษณะของความเป็นสตรีจีนยุคใหม่ ผู้ยึดมั่นในสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคแห่งความเป็นมนุษย์ กล่าวที่จะต่อต้านและต่อกรกับอำนาจที่ไม่เป็นธรรมทั้งอำนาจบิดาธิปไตยในครอบครัวศักดินาจีนและอำนาจของกระแสวัฒนธรรมแบบทุนนิยมที่ไหลบ่าเข้ามามีอิทธิพลต่อหนุ่มสาวในสมัยนั้น

การปลดแอก ชี้นำสตรีจีนยุคเก่าสู่เสรีภาพในความรัก

“หญิงสาวชาวสำเพ็ง” มีโครงเรื่องหลักคือการต่อสู้เพื่อเสรีภาพในความรักต่างชนชั้นระหว่างเป่าจูและหวางเหมียน (黄勉) เสมียนหนุ่มในร้าน ประเด็นที่น่าสังเกตคือเป่าจูผู้เป็นภาพแทนของสตรีในกรอบจารีตแบบจีนโบราณไม่ได้เป็นผู้ต่อสู้ด้วยตนเอง หากแต่ถูกจัดวางให้เป็นเพียง “เครื่องมือ” เพื่อให้สตรีจีนสมัยใหม่อย่างเพี้ยจูได้แสดงบทบาท หน้าที่ของการเป็นผู้ปลดแอกและชี้นำสตรีจีนยุคเก่าสู่ชีวิตใหม่

ตัวละครเป่าจูถูกประกอบสร้างให้เป็นภาพแทนของสตรีจีนที่มีแบบแผนการดำเนินชีวิตตามกรอบจารีตโบราณ ซึ่งสมาชิกในครอบครัวที่อาวุโสและเป็นเพศชายมีอำนาจเหนือสมาชิกที่อายุน้อยและเป็นเพศหญิง ในบริบทครอบครัวนักธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีน เป่าจูตกเป็นเหยื่อผู้ถูกกดขี่ควบคุมโดยบิดาหรือเจ้าเก่า ซึ่งเป็นตัวแทนของอำนาจบิดาธิปไตยในระบบวัฒนธรรมจีนโบราณ รวมทั้งถูกมารดาเลี้ยงและน้องสาว (ชีวจุ) น้องชายต่างมารดาซึ่งเป็น

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2560 11

ภาพแทนของหนุ่มสาวสมัยใหม่ในกระแสนิยมตะวันตก กลั่นแกล้งรังแกให้เจ็บช้ำน้ำใจอยู่เรื่อยมา

ภาพลักษณ์ความเป็นผู้หญิงจีนยุคเก่าของเป่าจู ถูกเน้นย้ำด้วยการสร้างชาติกำเนิดให้เธอมีมารดา (ภรรยาคนแรกของบิดา) เป็นสตรีจีนจากครอบครัวเกษตรกร ผู้อพยพตามสามเฒ่าตั้งหลักปักฐานที่เมืองไทย ภายหลังต้องตรอมใจตายเพราะความร้ายกาจของภรรยารอง อัตลักษณ์และชะตากรรมความไม่สู้คนของเป่าจูจึงถูกสืบทอดจากมารดา โศกนาฏกรรมในครอบครัวทำให้เป่าจูกลายเป็นคนอ่อนแอ เก็บกด อมทุกข์และมองโลกในแง่ร้าย มีเพียงมารดาผู้ล่วงลับเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางใจเพียงหนึ่งเดียวของเธอ

大姑娘宝珠回到自己的房里，窗也不去打开，她茫然地在桌旁坐下。她抬起头来，那上面有一个大镜子，是一张中年妇人的照片，她露着一丝微笑，笑得很勉强，近乎是一种苦笑，表情有点凄清，好像隐藏着无限的幽怨。大姑娘久久地看住了她，她也似乎看住了大姑娘。

—妈！她们欺负你，你不是病死的，你是被她们气死的！你是被她们气死的！可是，妈，妈呀！她们还一直欺负我，爸爸也不好，他也欺负我！他们都一齐欺负我！...

一股情感象崩堤的洪水骤然汹涌上来，辛酸、苦痛、怨恨、愤怒一齐浮上心头。大姑娘再也抑制不住了，她伏在桌上，幽幽地哭着，她的肩膀不停地上下耸动着，她哭的很惨。

เป่าจูกลับไปยังห้องนอนของตน ไม่เปิดหน้าต่าง เธอทรุดตัวลงนั่งซ้างๆ โต๊ะอย่างใจลอย เงยหน้าขึ้น มองกรอบรูปขนาดใหญ่ที่แขวนไว้ด้านบน นั่นคือภาพถ่ายของสตรีวัยกลางคน สตรีในภาพผิวยิ้มอย่างขมขื่น สีหน้าค่อนข้างหมองเศร้า รวากับได้ซุกซ่อน

ความระทมขมขื่นอันไม่มีที่สิ้นสุดเอาไว้ เปาจูเพ่งมองดูเธออย่างเนิ่นนาน คล้ายกับว่าสตรีในภาพก็กำลังมองดูเปาจูอยู่เช่นกัน

แม้จำ พวกเขารังแกแม่ แม่ไม่ได้ป่วยตาย แต่ตรอมใจตายเพราะพวกเขาต่างหาก แต่ว่าแม่จำ พวกเขายังรังแกลูกอีกด้วย คุณพ่อก็ช่างร้ายเหลือเกิน คุณพ่อก็รังแกลูก พวกเขารุมทำร้ายลูก

ความรู้สึกอัดอั้นตันใจที่ถูกเก็บกักไว้ทะลักออกมาราวทำนบกั้นน้ำพังทลาย ความปวดร้าว ขมขื่น คับแค้น เกลียดชัง ประเดประดังเข้ามาในหัวใจเธอ เปาจูไม่สามารถจะควบคุมได้อีกแล้ว เธอฟูพ่นหน้าลงบนโต๊ะ สะอื้นให้อย่างเงียบๆ ไหลของเธอสั่นไหวด้วยแรงสะอื้น ร่ำให้อย่างน่าเวทนา

(陈竹, 1987: 15)

ความทุกข์ใจของเปาจูสะท้อนผ่านเหตุการณ์ความรักที่ไม่สมหวัง เปาจูรักกับหวางเหมียน เสมียนหนุ่มในร้าน แต่ความรักต่างชนชั้นก็ไม่อาจสมหวังได้เพราะถูกกีดกันจากบิดาผู้กุมอำนาจสูงสุดของบ้าน รากฐานความคิดจากวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เชื่อว่าผู้ชายเป็นใหญ่เหนือผู้หญิง และสถานะการครอบครองทรัพย์สินและกิจกรรมขนาดใหญ่ในระบบทุนนิยมทำให้บิดาของเปาจูกลายเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในบ้าน เขามองว่าเขาคือจักรพรรดิแห่งอาณาจักรเล็กๆ แห่งนี้ มีสิทธิอันชอบธรรมทุกประการในการควบคุมบงการชีวิตของทุกคนในบ้าน แม้แต่การมีภรรยาน้อยก็เป็นเครื่องแสดงอำนาจและสถานภาพทางเศรษฐกิจอันมั่นคงของตน การใช้อำนาจในการควบคุมบงการชีวิตสมาชิกในบ้านของบิดา ปรากฏชัดเจนที่สุดในเรื่องการเลือกคู่ครองของเปาจู

名符其实，她的名字叫宝珠，宝珠是高贵东西，她的父亲把她放在掌里保护着。他不许女儿到门口去张望一下什么，不许女儿和下级的店员交谈一句什么，更不许女儿单身随便出外去。

ชื่อของเธอช่างเหมาะสมกับตัวเธอเหลือเกิน เธอชื่อว่าเป่าจู (ไข่มุกล้ำค่า) เป่าจูคือ
สิ่งล้ำค่า บิดาของเธอจึงปกป้องทะนุถนอมเธอไว้ในอุ้งมือ เขาไม่เคยอนุญาตให้บุตรสาวออกไป
เปิดหูเปิดตานอกบ้าน ไม่ยอมให้เสวนากับลูกจ้างชั้นต่ำในร้าน และยังไม่ยอมให้บุตรสาวออก
จากบ้านเพียงลำพัง

(陈竹, 1987: 39)

เมื่อบิดาล่วงรู้ความลับว่าเป่าจูรักกับหวางเหมียน ลูกจ้างในร้านผู้มีสถานะทาง
เศรษฐกิจและสังคมด้อยกว่าบุตรสาวของตน ก็โกรธแค้นมากและไล่หวางเหมียนออกจากการ
เพื่อกีดกันไม่ให้ทั้งคู่ได้พบกันอีก ต่อมาเมื่อมีคนมาสู่ขอบุตรสาว เจ้าแกซึ่งเป็นเพียงผู้เดียวที่มี
อำนาจในการตัดสินใจก็ได้ปฏิเสธไมตรีจากชายหนุ่มเหล่านั้นอย่างไร้เยื่อใย ด้วยเหตุผลที่ว่า
ไม่มีใครเทียบพร้อมคู่ควรกับเป่าจู บุตรสาวที่เป็นดังอัญมณีล้ำค่าของเขา ความรักที่ไม่สมหวัง
ทำให้เป่าจูจมอยู่ในความโศกเศร้ามา 10 ปี ความสุขและวัยสาวได้ร่วงโรยผ่านพ้นไปอย่าง
แสนเศร้า

นวนิยายได้เผยให้เห็นชะตากรรมของหญิงสาวชาวไทยเชื้อสายจีนคนอื่นๆ ที่มีลักษณะ
เดียวกับเป่าจู ดังจะเห็นได้จากตำนานรักแสนเศร้าของหญิงสาวหลายต่อหลายคนใน
ย่านสำเพ็งที่กลายเป็นประเด็นสนทนาระหว่างเป่าจูและลิ่ยหวิน (丽云) หญิงสาวเพื่อน
บ้านที่มีชะตากรรมเช่นเดียวกับเป่าจู โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เหตุการณ์สะเทือนขวัญที่เกิดขึ้นกับ
ยวี่เซียง (玉香) เมื่อสิบกว่าปีก่อน ยวี่เซียงเป็นบุตรสาวของพ่อค้าชาวไทยเชื้อสายจีนย่าน
สำเพ็งที่รักใคร่ชอบพอกับเสมียนหนุ่มในร้าน จนกระทั่งมีความสัมพันธ์ลึกซึ้ง เมื่อบิดาของเธอ
จับได้จึงทำร้ายร่างกายชายหนุ่มจนพิการ และทรมาณร่างกายบุตรสาวอย่างป่าเถื่อนด้วยการ
ใช้แสฟาด ใช้ค้อนทุบมือ โทษฐานที่ทำให้เขาต้องมัวหมองเสื่อมเสียเกียรติ จนกระทั่งยวี่เซียง
ไม่สามารถทนทานการบีบคั้นทางกายและใจได้ จึงตัดสินใจผูกคอตายเพื่อยุติชีวิตวันทของ

ตน โศกนาฏกรรมดังกล่าวเป็นเสมือนสายใยเชื่อมโยงจิตใจอันเดียวดายหมองเศร้าของหญิงสาวผู้ประสบชะตากรรมเดียวกัน ให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกันในสภาวะที่ไร้ที่พึ่งพิง

两个不幸的人儿差不多已经抱头痛哭起来。她们为不幸的姐妹的惨痛的遭遇痛哭，也为彼此所感同身受的不幸痛哭，多少年的积郁这在痛哭中发泄出来，怨气和愁云惨雾纠缠在一起。

สตรีผู้เคราะห์ร้ายทั้งสองคนแทบจะร่ำให้ออกมาด้วยความทุกข์ระทม พวกเธอหลั่งน้ำตาให้กับชะตากรรมอันโศกสลดของพี่หญิงน้องหญิงผู้เคราะห์ร้ายเหล่านั้น ในขณะที่เดียวกันก็ร่ำให้กับชะตากรรมอันขมขื่นของตน ความทุกข์ตรมที่เก็บสะสมไว้มาระมปีถูกปลดปล่อยออกมาด้วยเสียงร่ำไห้ ความคับแค้น โศกเศร้า รันทด ผสานรวมเป็นหนึ่งเดียว

(陈竹, 1987: 59)

อย่างไรก็ตาม เมื่อการเล่าเรื่องเศร้าจบลง ผู้แต่งก็ได้นำเสนอเรื่องราวของหญิงสาวชาวสำเพ็งผู้กล้าต่อสู้กับอำนาจปิตาธิปไตย เพื่อแสวงหาเสรีภาพในความรัก เรื่องราวของ "เหม่ยเจี๋ยยีน" (美娟) บุตรสาวคหบดีย่านสำเพ็งที่หนีตามคนขายเต้าทึงจึงถูกเล่าผ่านบทสนทนาของเป่าจูและลี่ยหวิน

美娟姐，现在不知道在什么地方？”丽云却重新提起了另一个姐妹的名字。“她离开了三聘街，也该有十一二年了罢！我想，现在她一定在什么地方活得很幸福！”

“她的事件成了当时曼谷的一条大新闻！哄动了全曼谷！三聘街大名鼎鼎福合行的千金小姐会跟一个卖豆汤的小贩私奔了！”丽云好像有点痛快，声调也渐开朗了。

“ไม่รู้ว่าตอนนี้พี่เหมยเจวียนจะอยู๋ที่ไหนนะ” อยู่ดี ๆ ลีฮวินก็เอ่ยชื่อหญิงสาวอีกคนขึ้นมา “เขาจากสำเพ็งไป 11-12 ปีน่าจะได้ ฉันคิดว่าตอนนี้เขาคงใช้ชีวิตอย่างมีความสุขอยู๋ที่ไหนสักแห่งอย่างแน่นอน”

“เรื่องของพี่เหมยเจวียนกลายเป็นข่าวใหญ่ของกรุงเทพฯ ดังกระฉ่อนไปทั้งพระนคร เขียวละ ไม่น่าเชื่อเลยว่าคุณหนูลูกสาวห้างผุ่เหอที่มีชื่อเสียงในย่านสำเพ็งจะหนีตามคนขายเต้าทิ้งไปได้” รวาก็บว่าลีฮวินจะรู้สึกสะใจขึ้นมา น้ำเสียงก็ร่าเริงขึ้น

(陈行, 1987: 60)

สตรีผู้กล้าท้าทายอำนาจระบบเก่า เพื่อก้าวข้ามกรอบจารีตประเพณี เช่น เหมยเจวียน นับว่ามีน้อยยิ่งในบริบทสังคมที่ผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่ต่างยอมจำนนก้มหน้าต่ออำนาจศักดินา เรื่องราวของสตรีผู้กล้าที่ถูกจัดวางท่ามกลางโศกนาฏกรรมของสตรีผู้ยอมจำนนนี้จึงเป็นแสงสว่างเล็กๆ ที่ช่วยส่องทางให้แก่เป่าจูเพื่อการหลุดพ้นจากการถูกครอบงำ

ในขณะที่เป่าจูตกอยู่ในวังวนของความมืดมนและเศร้าหมองนั้น เพ่ย์จูก็ได้ก้าวเข้ามาเพื่อชี้นำหนทางสว่างให้ ตลอดทั้งเรื่องนั้นเพ่ย์จูได้อุทิศตนเพื่อให้เป่าจูสมหวังในความรัก และน่าสังเกตว่าตัวละครเอกหญิงทั้งสองคนในนวนิยายคือเป่าจูและชีวจุต่างถูกจัดวางให้มีความรักและต้องเผชิญปัญหาอันเนื่องมาจากความรัก ในขณะที่เพ่ย์จูถูกสร้างขึ้นให้มี “ความรักเพื่อมวลชน” ที่อยู่เหนือความรักแบบหนุ่มสาว ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นอัตลักษณ์ของเยาวชนจีนยุคใหม่ ที่ยึดมั่นในอุดมการณ์เพื่อชาติเพื่อมวลชน มากกว่าการแสวงหาความสุขในระดับปัจเจก ลักษณะของเพ่ย์จูจึงสอดคล้องกับบทบาทการเป็นวีรสตรีผู้ช่วยคลี่คลายปมปัญหาให้แก่สตรีจีนยุคเก่า ผู้อ่อนแอและยอมจำนนต่อชะตากรรม โดยบทบาทการเป็นผู้ชี้นำเป่าจูสู่แสงสว่างในชีวิต ปรากฏครั้งแรกในเชิงสัญลักษณ์ผ่านฉากห้องนอนอันมืดทึบของเป่าจู

佩珠这才走了进来，刚想在床沿坐下来，但觉得房间里委实太阴沉了，便改向床前走去：

“大姐，为什么不开窗？来，让我来开了吧！”

“不，不要开！”

可是，四姑娘已经把窗门迅速地打开了，夕阳的光辉立刻把房里装满了。

四姑娘迎风深深地吸了一口气，觉得很畅快。

เพ็ญจึงเดินเข้ามา กำลังคิดว่าจะนั่งลงบนเตียง แต่ก็รู้สึกว่ห้องหับข้างมืดทึบเสียเหลือเกิน จึงเปลี่ยนใจเดินไปยังหน้าต่าง

“พี่ใหญ่ ทำไมไม่เปิดหน้าต่างล่ะคะ เอาเถอะ เดี่ยวน้องจะเปิดให้เอง”

“อย่า อย่าเปิด”

ทว่า เพ็ญได้เปิดหน้าต่างออกอย่างรวดเร็ว แสงสีแห่งอัสดงฉายโชนเข้ามาเต็มห้อง

เพ็ญสุดลมหายใจเข้าลึกๆ รู้สึกปลอดโปร่งโล่งใจเหลือเกิน

(陈竹, 1987: 19)

บทบาทของเพ็ญในการช่วยเหลือเป่าจูให้สมหวังในความรักปรากฏอยู่ในทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การวางแผนเพื่อให้เป่าจูได้พบกับหวางเหมี่ยน คนรักที่พลัดพรากกันกว่าสิบปี การปลุกเร้าความกล้าให้เป่าจูไปขอรับรองบิดาเรื่องการสมรสระหว่างเธอกับหวางเหมี่ยน เมื่อเป่าจูเจรจาไม่สำเร็จ เพ็ญก็อาสาเข้าไปเจรจาแทน จนกระทั่งบิดาใจอ่อน ยอมให้ทั้งคู่แต่งงานกัน อาจกล่าวได้ว่าความรักของเป่าจูจะไม่มีทางสมหวังได้เลยหากปราศจากการช่วยเหลือจากเพ็ญ บทบาทความเป็นวีรสตรีของเพ็ญในการช่วยปลดแอกเป่าจูจากการพันธนาการของอำนาจบิดาธิปไตยไม่ค่อยสมจริงนัก โดยเฉพาะความสำเร็จในการเกลี้ยกล่อมบิดา ที่เป็นภาพแทนของชายจีนยุคเก่าผู้ยึดมั่นในความคิดเรื่องชนชั้นตามระบบศักดินาอย่างเคร่งครัด ให้อินยอมมอบอิสริภาพแก่เป่าจู ความสำเร็จในการเจรจานั้นเกิดขึ้นอย่างง่ายดายและ

ไร้น้ำหนักเกินไป บิดายินยอมให้เปาจุแต่งงานกับหวางเหมี่ยน เพราะคำพูดของเพ่ย์จู โดยที่หวางเหมี่ยนหรือเปาจูยังไม่ได้พิสูจน์ตนเองเองเลย

“但是，爸爸对大姐的管束又过分太严厉了，平日几乎不允许大姐做一件她自己快意的事。大姐是一个失去了母爱的人，又加上爸爸这样严厉管束她，这些年来她过的是失去安慰、失去温暖、失去同情的一种冷酷的生活呀！大姐的痛苦我是知道的！了解的！”说到这里四姑娘用拳头揩去了脸上的眼泪。“今天大姐庆幸能够得到一个真正爱她、安慰她、使她快乐的一个 人，爸爸妈妈和我们大家应该替她欢喜才对！——爸爸，你就答应了大姊的请求吧！爸爸，你就成全大姊这个心愿吧！爸爸，我也请求你！我帮大姐请求你！我们两个一齐请求你！”

“แต่ว่า คุณพ่อก็เข้มงวดกับพี่ใหญ่จนเกินไป ไม่เคยอนุญาตให้เขาได้ทำอะไรที่เป็นความสุขเลย พี่ใหญ่เป็นคนที่สูญเสียความรักของแม่ไปแล้ว ยิ่งคุณพ่อมาเข้มงวดกับเขาแบบนี้ อีก หลายปีมานี้พี่ใหญ่ต้องใช้ชีวิตอย่างอ้างว้าง เป็นชีวิตที่ไร้คนปลอบใจ ขาดความอบอุ่น ไม่มีใครสงสาร ความทุกข์ของพี่ใหญ่นั้นลูกรู้และเข้าใจดี” พูดถึงตอนนี้ เพ่ย์จูใช้มือเช็ดหยาดน้ำตาบนใบหน้า “วันนี้พี่ใหญ่โชคดีที่ได้พบคนที่รักเขาอย่างจริงใจ ปลอบโยนและให้ความสุขแก่เขาได้ คุณพ่อคุณแม่และพวกเราทุกคนควรจะยินดีกับเขาถึงจะถูก คุณพ่อคะ รับปากพี่ใหญ่เถอะค่ะ คุณพ่อคะ ช่วยทำให้พี่ใหญ่สมปรารถนาในครั้งนี้นะคะ คุณพ่อขา ลูกขอร้องคุณพ่อ ลูกขอร้องคุณพ่อแทนพี่ใหญ่ เราทั้งคู่ขอร้องคุณพ่อคะ”

(陈汀, 1987: 163-164)

หากแต่ในความไม่สมจริงนั้นเราสามารถมองเห็นเจตนาของผู้แต่งในการประกอบสร้างเพ่ย์จูหรือ “สตรีจีนยุคใหม่” เพื่อให้มีบทบาทและหน้าที่ในการปลดปล่อยและชี้นำ “สตรีจีนยุคเก่า” จากอำนาจในระบบเก่า เมื่อพิจารณาบริบททางสังคมการเมืองของบพระพันธ์ จะพบว่าการสรรเสริญเชิดชูสตรีจีนยุคใหม่ ที่ผู้แต่งพยายามเสนอในนวนิยาย ไม่ได้จำกัดเพียงแค่ชัยชนะในระดับปัจเจกและครอบครัว หากแต่มีความเกี่ยวข้องกับมิติทางการเมืองอย่างลึกซึ้ง

การวิพากษ์และชี้ทางแก่สาวสังคมนิยมใหม่ในกระแสทุนนิยมตะวันตก

การพัฒนาทุนนิยมใน พ.ศ. 2490-2500 นั้นมีความผูกพันกับตัวแปรทางการเมืองอย่างมาก ผู้นำของไทยได้รับการส่งเสริมจากสหรัฐอเมริกาให้พัฒนากองทัพและกรมตำรวจเพื่อใช้เป็นกำลังต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ หลังเหตุการณ์ 1 ตุลาคม 2492 การสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน และเหตุการณ์ 23 มิถุนายน 2493 เมื่อเกาหลีเหนือบุกเกาหลีใต้สำเร็จ¹ ชิวจูหรือคุณหนูรองจึงถูกประกอบสร้างให้เป็นภาพแทนของหญิงสาวแห่งยุคสมัย ในยุคที่กระแสทุนนิยมอเมริกาไหลบ่าเข้ามาสู่สังคมไทย และเป็นอีกหนึ่ง "เครื่องมือ" ที่ถูกจัดวางเพื่อขับเคลื่อนบทบาทของเพ่ย์จู

ตัวละครชิวจูเป็นสาวสังคมนิยมใหม่ ผู้ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตก นับตั้งแต่การปูพื้นฐานเรื่องการศึกษาแบบตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการปฏิบัติตน รวมถึงบุคลิกลักษณะแบบสตรีชาวตะวันตก ซึ่งขัดแย้งกับภาพของสตรีจีนยุคเก่าผู้ครองตนอยู่ในกรอบประเพณีโบราณ

二姑娘只读了两年左右的中文书，学校便被封了，于是兴记头把她和绍基送进了一家洋人开办的洋学校去读英文。结果，把二姑娘教育成一个又时髦又会交际的今日曼谷的名女人。

¹พรณี บัวเล็ก. “พัฒนาการทุนนิยมในประเทศไทย.” วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร 19-20, 1 (2543) : หน้า 22.

คุณหนูโรงเรียนภาษาจีนแค่ประมาณสองปี โรงเรียนก็ถูกสั่งปิด แก่แกจึงส่งเธอและ
ชาวจีไปเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนฝรั่ง ผลก็คือเธอถูกอบรมหล่อหลอมจนกลายเป็นสาว
สังคมคนดังของกรุงเทพฯ ที่ทั้งทันสมัยและเชี่ยวชาญการเข้าสังคม

(陈行, 1987: 40)

她打扮得华丽极了，放眼看过去，就像一只开屏的孔雀，光彩灿烂。她
电得一头蓬发的短头发，穿一身新制的衣裙，很阔很长，胸部袒露得不能再
袒露了。颈子上一串短项练，丁丁东东地吊满了珠子，满身发射出一派珠光
宝气。她站在半梯上眉笑着，就像一位美丽的天仙，站在云端，叫人羡慕崇
仰她。

ชีวิตแต่งงานมาบาดตา มองคล้ายนกยูงกำลังรำแพนหาง เปรียบพรายงามตา ผมสั้น
ของเธอตัดจนพองฟู สวมใส่ชุดกระโปรงตัดใหม่ที่ทั้งบานทั้งยาว คว้นช่วงอกอวดโฉมอย่างไม่
ปิดบังสายตา ลำคอสวมสร้อยไข่มุกเส้นสั้นๆ กระทบกันส่งเสียงกังวาน ราศีจับไปทั้งตัว
เธอยืนยิ้มโปรยเสน่ห์อยู่กลางบันได รวากับเป็นเทพธิดาสะคราญโฉมกำลังประทับอยู่บนหมู่
เมฆา เพื่อให้ผู้คนมาชื่นชมบูชา

(陈行, 1987: 7)

ภาพของชีวิตมักจะถูกจัดวางให้เป็นคู่ตรงข้ามกับเปาจู นวนิยายเปิดเรื่องด้วยฉากงาน
หมั้นระหว่างชีวิตและต้าหรง (大荣) ซึ่งอบอวลไปด้วยความสุขสดชื่น เมื่อภาพแห่ง
ความสุขนั้นปิดฉากลง ก็เป็นการนำเสนอภาพอันทุกข์ตรมขมขื่นของเปาจูที่ซุกตัวอยู่ในห้อง
มืดทึบ ความรุ่งเรืองของชีวิตจึงขบขันให้เห็นความตกต่ำของเปาจู

长江后浪推前浪，而不久二姑娘的芳名便取大姑娘而代之了，而且比大姑娘有过而无不及。她的名字比大姑娘更叫得响。

คลื่นลูกใหม่แห่งฉางเจียงซัดไล่คลื่นลูกเก่า ไม่นานชื่อเสียงอันหอมฟุ้งจรจายของคุณหนุorongก็แทนที่คุณหนูใหญ่ มีหน้าซำยังยั้งดั่งกังวานไกลยิ่งกว่าชื่อเสียงของคุณหนูใหญ่เสียอีก

(陈仃, 1987: 7)

เรื่องราวความรักของชีวจุดำเนินควบคู่ไปกับความรักของเป่าจู ในขณะที่เป่าจูต้องขมขื่นกับรักต่างชนชั้นที่ไม่สมหวัง ชิวจุกลับสุขสมกับความรักแบบทุนนิยมซึ่งเป็นความรักที่อยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์และเงินตรา “ต้าหรง” คู่หมั้นหนุ่มของชีวจุเป็นบุตรชายของนักธุรกิจใหญ่ย่านสำเพ็ง ผู้เพียบพร้อมทั้งทรัพย์สินสมบัติและรูปสมบัติ รูปลักษณ์ภายนอกของต้าหรงถูกประกอบสร้างให้มีความเป็นตะวันตกเช่นเดียวกับชีวจุ

“二姑娘打扮起来就像一个红毛姑娘，要是在街路上遇见，我真认不出来，不敢打招呼呢”

“真是天生一对。三舍人生得高高的，白白的，鼻凸凸长长的，和电影里的红毛小生，就是同一个模印出来的！”

“คุณหนุorongแต่งตัวเหมือนเหม่เลย ถ้าเจอกันข้างนอก ฉันคงจำไม่ได้ ไม่กล้าเข้าไปทักหรอก”

“ช่างเหมาะสมกันราวกับกิ่งทองใบหยก คุณชายสามเป็นคนร่างสูงโปร่ง ผิวขาว จมูกโด่ง เหมือนพระเอกหนังฝรั่งราวกับแกะออกมาจากพิมพ์เดียวกัน”

(陈仃, 1987: 8)

ตลอดทั้งเรื่องเราจะเห็นพฤติกรรมแบบสาวสังคมของชีวจุ นับตั้งแต่การเลือกคู่ครองที่มีฐานะ ความพึงใจที่ชายหนุ่มมีวัตถุมงคลปนเปโร การเข้าสังคมที่หรูหราฟุ้งเฟ้อ รวมถึงการปีที 10 ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2560

ร่วมมือกับนายชายที่เป็นผู้จัดการร้านยักยอกเงินของบิดาเพื่อนำไปลงทุน โดยมีเป้าหมายคือความร่ำรวยและความสุขตามแนวคิดวัตถุนิยม ในด้านความรัก ชีวจุภาคนึกถึงว่าความรักระหว่างเธอกับตำหร่งนั้นเป็นความรักแบบเสรีที่หลุดพ้นจากกรอบประเพณีการคลุมถุงชนของครอบครัว ในขณะที่ชีวจุกำลังมีความสุขและทะนงตนอยู่ในโลกของเธอนั้น เพี้ยจุก็ได้แสดงบทบาทการเป็นผู้วิพากษ์ โดยแสดงการคัดค้าน ไม่เห็นด้วยต่อความคิดของชีวจุ ปมความขัดแย้งทางความคิดระหว่าง “สตรีจีนยุคใหม่” กับ “สาววัตถุนิยม” ได้ปรากฏให้เห็นตลอดทั้งเรื่องและทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ

“那天，是我二姐订婚的日子，我不满她那桩婚事，他们名是自由恋爱，其实完全是一宗 变相的买卖婚姻。”

“วันนั้น เป็นวันหมั้นของพี่รอง ฉันไม่พอใจงานของเขาเลยสักนิด พวกเขานะ ปากก็บอกว่าเป็นความรักแบบเสรี ที่แท้มันก็แค่ความรักเชิงพาณิชย์นั่นแหละ”

(陈竹, 1987: 65)

“是的，有很多事情我不懂！但是有一点我却很明白，婚姻是一件切身大事，男女双方一定要精神相爱才能进行婚合。如果把爱情建立在金钱的基础上，这种爱情一定不坚固，这种结合一定是虚伪结合，一定不美满，不到头！这种婚姻完全是一种买卖式婚姻！”

“ใช่ค่ะ มีหลายเรื่องที่น้องไม่เข้าใจ แต่ว่าเรื่องนี้้องเข้าใจกระจ่างแจ้งทีเดียว การแต่งงานคือเรื่องสำคัญในชีวิต ชายหญิงต้องรักกันด้วยใจถึงจะสามารถแต่งงานกันได้ ถ้ามองว่าเงินทองคือพื้นฐานสำคัญของความรัก ความรักแบบนั้นไม่ยืนยาวแน่นอน

การแต่งงานด้วยความรักเช่นนั้นก็คือ การแต่งงานจอมปลอม ย่อมไม่มีความสุข และก็ไปกันไม่รอด การแต่งงานแบบนี้คือการแต่งงานเพื่อผลประโยชน์”

(陈竹, 1987: 100)

เหตุผลสำคัญที่ทำให้เพ่ย์จูต้องขัดขวางความรักระหว่างชีวจุกับต้าหรงก็คือ การที่เธอได้ล่วงรู้ความลับว่าต้าหรงแอบอยู่กินอย่างลับๆ และจดทะเบียนสมรสกับผู้หญิงคนหนึ่งแล้ว จึงได้เตือนสติชีวจุให้รีบถอนตัวและเลิกรักกับต้าหรง เพื่อตัดไฟแต่ต้นลม ดีกว่าจะต้องเจ็บช้ำน้ำใจเพราะถูกผูกมัดด้วยการแต่งงาน แต่ชีวจุกลับเลือกแก้ปัญหาโดยการบังคับให้ต้าหรงจดทะเบียนสมรสกับเธอ เพราะเธอได้พลาตลั้งมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับเขาจนกระทั่งตั้งครรภ์ ต่อมาเหตุการณ์ก็บานปลายเมื่อบิดาของทั้งคู่ได้ทราบความจริง การแต่งงานของทั้งคู่กลายเป็นเกมสทางธุรกิจ ต่างฝ่ายต่างยื่นข้อเสนอที่ตนจะได้ประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสม ในที่สุดความขัดแย้งระหว่างชีวจุและต้าหรงก็กลายเป็นชนวนให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองครอบครัวต้องขาดสะบั้นลง และงานวิวาห์ที่เธอใฝ่ฝันก็ต้องถูกล้มเลิกลงกลางคัน ต้าหรงถูกบิดาสั่งห้ามไม่ให้ติดต่อคบหากับชีวจุอีก

ในขณะที่เรื่องราวความรักของเป่าจูผู้เชื่อมั่นและปฏิบัติตามคำแนะนำของเพ่ย์จูลงเอยด้วยความสุขสมหวัง ผู้แต่งกลับกำหนดให้ชีวจุประสบเคราะห์กรรมอันเลวร้ายในตอนจบ เพื่อเป็นอุทาหรณ์ว่าเพราะเธอหลงผิดบูชาชื่อเสียงและเงินตรา จมจ่อมอยู่ในโลกมายาแห่งวัตถุนิยมที่ไหลบ่าเข้ามาพร้อมกับกระแสทุนนิยม อีกทั้งดื้อดึง ไม่คล้อยตามเพ่ย์จู จึงต้องมีจุดจบเช่นนี้ เมื่อชีวจุถูกปฏิเสธการแต่งงานจากครอบครัวของต้าหรงทั้งที่ตั้งครรภ์ เธอเสียใจและกลัดกลุ้มใจมากจนตัดสินใจทำแท้งเพื่อยุติปัญหาทั้งหมด ทำให้ได้รับอันตรายจากการทำแท้งจนแทบจะเอาชีวิตไม่รอด ภาพของชีวจุในตอนท้ายเรื่องจึงกลายเป็นหญิงผู้โศกตรมน่าเวทนาตรงกันข้ามกับภาพของความงดงามเฉิดฉายในตอนเริ่มแรก

二姑娘的面色苍白得一点血色都没有，她闭着眼喘息着，呼吸的声息很微弱，显得很痛苦。可以令人想见她这一场所经过的折磨一定非常残酷。

ใบหน้าของคุณหนูรองชิตขาวไร้สีเลือด เธอหลับตาหอบหายใจ เสียงลมหายใจแผ่วเบา แสดงชัดถึงความเจ็บปวดทรมาน ซึ่งทำให้คนคาดเดาได้ว่าเคราะห์กรรมที่เธอได้ประสบมานั้น จะต้องรันทดขมขื่นเป็นอย่างยิ่ง

(陈汀, 1987: 154)

เมื่อชีวจุลิมตาได้สติก็ได้พบกับมารดา เป่าจูและเพ่ย์จู เธอรู้สึกละอายและสำนึกผิดในความผิดพลาดในชีวิตของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเพ่ย์จู น้องสาวผู้เป็นปฏิปักษ์ทางความคิด และคอยต่อต้าน ตักเตือนเธอมาโดยตลอด ชัยชนะของสตรีจีนยุคใหม่เหนือกระแสทุนนิยม แสดงออกชัดเจนในถ้อยคำสารภาพผิดของชีวจุต่อเพ่ย์จู

“妈，一切都是我错了！”她再度睁开眼睛来看着二奶说，然后又把眼光移看她妹妹四姑娘，一丝悔悟浮上了她苍白的脸上，“四妹，你过去说的话，今天我才知道都很对....”

“คุณแม่คะ ทั้งหมดนั้นเป็นความผิดของลูกเอง” เธอลืมตาอีกครั้งและพูดกับคุณนายที่สอง จากนั้นจึงกวาดสายตาไปยังเพ่ย์จู น้องสาวของเธอ ความสำนึกผิดปรากฏบนใบหน้าที่ซีดขาวของเธอ “น้องสี่ สิ่งที่น้องเคยพูดมานั้น พี่เพิ่งรู้วันนี้เองว่ามันถูกต้องทุกอย่าง”

(陈汀, 1987: 154)

บทบาทของเพ่ย์จูหรือ “สตรีจีนยุคใหม่” ในการเป็นปฏิปักษ์ เป็นผู้วิพากษ์และผู้ชี้ทางแก่ “สาวสังคมสมัยใหม่ในกระแสทุนนิยม” มีความลึกซึ้งมากกว่าเป็นความขัดแย้งระดับปัจเจก เพราะเมื่อมองในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายกับสังคมแล้ว จะพบว่าในยุคแห่งการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน บรรยากาศทางการเมืองของไทยตึงเครียด เต็มไปด้วยท่าทีอันเป็นปฏิปักษ์ระหว่างรัฐบาลไทยซึ่งเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา กับจีน

คอมมิวนิสต์ศัตรูทางการเมืองคนสำคัญของสหรัฐอเมริกา ดังนั้นการวิพากษ์สาวสังคมนิยมใหม่ในกระแสนิยมผ่านตัวละครชิวจุและเพ่ย์จุ จึงอาจเป็นสัญลักษณ์ของการแสดงที่ทำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อทุนนิยมอเมริกาในมุมมองของผู้แต่ง ซึ่งแสดงการสรรเสริญเชิดชู “จีนยุคใหม่” อย่างเห็นได้ชัด

บทเพลงรักชาติในสุนทรพจน์กรรมกรความรัก

"หญิงสาวชาวสำเพ็ง" ปิดฉากลงด้วยงานวิวาห์ของเป่าจูและหวางเหมี่ยน แต่เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าฉากงานวิวาห์ที่จัดขึ้น เป็นเพียงฉากที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นพื้นที่ในการแสดงตัวตนและอุดมการณ์บางอย่างของเพ่ย์จุ ท่ามกลางบรรยากาศความรักอันหวานชื่นของหนุ่มสาว ความรักของเพ่ย์จุได้ถูกขบขันให้เห็นเด่นชัด เมื่อเธอได้แสดงทัศนคติเกี่ยวกับคนรักของเธอ

“我的爱人嘛——”她故意翻动眼珠子说“他必须是有理想、有智慧、爱国家、爱人群、爱劳动的一个人！——惟有这样的人才配做我们的爱人！阿兰、阿惠，你们说对吗？”

“คนรักของฉันนะหรือ”เธอยังใจกลอกตาและพูดว่า “เขาจะต้องเป็นคนมีอุดมการณ์ มีสติปัญญา รักชาติ รักมวลชน รักชนชั้นกรรมาชีพ มีแต่คนเช่นนั้นเท่านั้นจึงจะคู่ควรเป็นคนรักของเรา อาหลาน อาฮุย พวกเธอเห็นด้วยหรือเปล่า”

(陈汀, 1987: 176)

เพ่ย์จุได้แสดงนัยให้เห็นว่าความรักของเธอคือความรักชาติอันเป็นความรักเพื่อมวลชน ซึ่งสอดคล้องกับกระแสการเมืองในจีนแผ่นดินใหญ่ที่ความรักชาติถูกเชิดชูในฐานะที่เป็นอาวุธสำคัญในการปลดแอกจีนเข้าสู่ความเป็นจีนใหม่ อุดมการณ์รักชาติของเพ่ย์จุยังแสดงให้เห็นชัดเจนในมิติของสายสัมพันธ์ทางวรรณกรรม ดังจะเห็นได้จากอิทธิพลของแนวคิดในขบวนการรักชาติ 4 พฤษภาที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องนี้ ผู้แต่งได้หยิบยกเอานวนิยายเรื่องปีที่ 10 ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2560

"บ้าน" 《家》 ผลงานของปาจัน นักเขียนชาวจีนแผ่นดินใหญ่ มาสอดแทรกในการเล่าเรื่อง เพื่อเป็นสายใยร้อยรัดตัวละครชาวไทยเชื่อมสายจูงกับสาธารณรัฐประชาชนจีนอันเป็นดินแดน มาตุภูมิ ความสำคัญของ "บ้าน" ในฐานะที่เป็นวรรณกรรมเลื่องชื่อในประวัติศาสตร์วรรณกรรมจีน สมัยใหม่ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จในการสถาปนาจีนใหม่นั้น ทำให้เห็นอุดมการณ์ทางการเมืองที่ สอดแทรกอยู่ในสายใยทางวรรณกรรมอย่างชัดเจน อาจกล่าวได้ว่าบุคลิกลักษณะของตัวละคร ในวรรณกรรมเรื่อง "บ้าน" มีอิทธิพลต่อ ภาพลักษณ์สตรีจีนยุคใหม่ผู้รักชาติของเพ่ย์จู่

“你喜欢书中哪些人物？”

“觉慧” 四姑娘毫不思索地答

“很多年轻人都喜欢觉慧，道理很简单，因为他勇敢、热情、敢于反抗不合理的封建势力，走他自己的路！”

“同时我很爱琴。” 四姑娘说

“因为她和我们同是女性，我觉得她是我们女性的好榜样！所以我很喜欢她”

“เธอชอบตัวละครในเรื่องตัวไหนบ้าง”

“เจ๋วฮุ่ย” เพ่ย์จู่ตอบโดยไม่ต้องคิด

“คนรุ่นใหม่หลายคนชอบเจ๋วฮุ่ย เหตุผลง่ายมาก เพราะว่าเขามีความกล้าหาญ กระตือรือร้น กล้าต่อสู้กับอำนาจศักดินาที่ไม่เป็นธรรม มีวิถีทางเป็นของตัวเอง”

“แล้วฉันก็ชอบฉินด้วย” เพ่ย์จู่กล่าว

“เพราะว่าฉินเป็นผู้หญิงเหมือนกับพวกเรา ฉันคิดว่าเขาเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับผู้หญิง อย่างพวกเรา ฉันก็เลยชอบเขามาก”

(陈汀, 1987: 45)

ในตอนจบของเรื่อง เพ่ย์จูได้รับเชิญให้ร้องเพลงอวยพรคู่บ่าวสาว เธอปฏิเสธคำเชิญนั้น และเลือกที่จะขับบทกวีแทน “บทกวีรักชาติ” ที่ถูกขับขานแทนลำนำเพลงรัก ทำให้บรรยากาศหวานชื่นของงานวิวาห์เปลี่ยนเป็นความตึงเครียด อีกเหิม ของการเฉลิมฉลองที่เต็มไปด้วยความรักชาติ การสดุดีชัยชนะแห่งการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน จึงเปิดฉากขึ้นในฉากงานวิวาห์ซึ่งเป็นฉากสุดท้ายของนวนิยาย

但是，我们的爱情呀——	แต่ทว่า ความรักแห่งผองเรานั้นเล่า
海誓山盟！	สาบานต่อม่านที่และขุนคีรี
断头台	มันต้องถูกบันคอ
绞刑架上，	แขวนคอกับข้อคา
我也要歌唱我们的爱情！	ฉันก็ยังยืนหยัดจะขับลำนำรักแห่งผองเรา
亲爱的朋友们：	มีมิตรทั้งหลายเอ๋ย
我的爱人叫什么名？	คนรักของฉันมีนามว่าอย่างไร
我没告诉过你们。	ฉันมิเคยเอื้อนเอ่ยต่อเธอ
假如你们会知道，	หากมันเธอได้ล่วงรู้
你们必定同声来歌唱！	เธอจักต้องร่วมขับร้องบทเพลง
歌唱我们	ขับร้องบทเพลงรักที่ยิ่งใหญ่ ยืนยง แห่งผองเรา
伟大	
永恒	
的爱情！	

(陈汀, 1987: 178-179)

บทสรุป

“หญิงสาวชาวสำเพ็ง” ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของขบวนการรักชาติ 4 พฤษภาคมในจีนแผ่นดินใหญ่ สตรีจีนยุคใหม่ที่มีลักษณะความเป็นสตรีนิยมในนวนิยาย ถูกประกอบสร้างให้มีบทบาทสำคัญในการต่อสู้กับอำนาจปิตาธิปไตยอันไม่เป็นธรรมในระบบครอบครัวชาวไทยเชื้อสายจีน โดยทำหน้าที่ในการปลดแอกและชี้นำสตรีจีนยุคเก่าสู่เสรีภาพในความรัก ในขณะเดียวกันก็มีบทบาทในการวิพากษ์ต่อต้าน กระแสทุนนิยมตะวันตกในรูปของความขัดแย้งกับสาวสังคมสมัยใหม่ ชัยชนะของสตรีจีนยุคใหม่ที่มีต่ออำนาจปิตาธิปไตยและกระแสทุนนิยม มีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับชัยชนะแห่งการสถาปนา “จีนใหม่” นวนิยายเรื่องนี้จึงเป็นดั่งบทสรรเสริญชัยชนะของจีนคอมมิวนิสต์ ท่ามกลางบรรยากาศทางการเมืองที่ตึงเครียดด้วยท่าทีอันเป็นปฏิปักษ์ของรัฐบาลไทยต่อสาธารณรัฐประชาชนจีน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ชิดหทัย ปุยะติ. “พัฒนาการและลักษณะเด่นของวรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย”.

วารสารศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 7, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2554) : หน้า 73-91.

ณปรีศัญญ์ บุญวาต. “ภาพสะท้อนของระบบครอบครัวและสถานภาพสตรีจีนในงานเขียน

ของเพิร์ล เอส บัคปาจินและยุงซาง”. วารสารวิชาการคณะสังคมศาสตร์และ

มนุษยศาสตร์ 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2552) : หน้า 83-109.

ตรีศิลป์ บุญขจร. 2542. **นวนิยายกับสังคมไทย 2475-2500**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธานี สุขเกษม. 2525. **ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน : วิเคราะห์**

นโยบายต่างประเทศของไทยที่มีต่อจีน พ.ศ. 2492-2515. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรรณี บัวเล็ก. “พัฒนาการทุนนิยมในประเทศไทย”. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร 19-

20, 1 (2543) : หน้า 9-39.

ภูวดล ทรงประเสริฐ. 2519. **นโยบายของรัฐบาลที่มีต่อชาวจีนในประเทศไทย (พ.ศ.2475-**

2500). วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รานา มิตเตอร์. 2554. **จีนสมัยใหม่: ความรู้ฉบับพกพา**. แปลโดย กิตติพงศ์ สนธิสัมพันธ์.

กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส.

วารุณี ภูริสินสิทธิ์. 2545. **สตรีนิยม : ขบวนการและแนวความคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20**.

กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

อดุลย์ รัตนมันเกษม. 2548. **เรื่องเพศในวัฒนธรรมจีน 4,000 ปี**. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.

ภาษาจีน

陈仟 2007 《三聘姑娘》[M]，福建：鹭江出版社。

陈贤茂 2007 五十年代泰华社会的一幅缩影——读《三聘姑娘》[J]，
三聘姑娘， 福建：鹭江出版社。

高伟光 2007 《泰华文学面面观》[M]，曼谷：留中大学出版社。

刘仲树，张福贵，王学谦 2006 《现代文学基础》[M]，北京：北京大学出版社。

王潇霄 2011 《从女性主义视角分析<家>中的女性形象》[J]，文学评论。

庄钟庆 2010 《东南亚华文新文学史》[M]，北京：北京人民文出版社。